

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 332.146.2:[65.012.122:338.43]

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу Міжнародний технологічний університет "Миколаївська політехніка"

ВИМОГА МЕТОДОЛОГІЇ ПІДСИСТЕМИ МОНІТОРИНГУ У ФУНКЦІОНАЛЬНО РОЗВИНУТІЙ СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

THE REQUIREMENT FOR THE METHODOLOGY OF MONITORING SUBSYSTEM IN THE FUNCTIONAL DEVELOPMENT OF THE SYSTEM OF STRATEGIC CONTROL OF THE REGIONAL STRUCTURE AND TERRITORIAL ORGANIZATION OF THE AGRO-FOOD SECTOR

У статті обґрунтовано, знаковою рисою методології моніторингу в умовах формування, впровадження і використання цієї функції системи регулювання повинна бути вказівка за кожним питанням моніторингу повного переліку необхідної для виконання розрахунків планової, нормативної, довідкової, фактичної та рекомендаційної інформації.

В статье обосновано, знаковой чертой методологии подсистемы экономического мониторинга в условиях формирования, внедрения и использования этой функции системы регулирования должно быть указание по каждому конкретному вопросу мониторинга полного перечня необходимой для выполнения расчётов плановой, нормативной, справочной, фактической и рекомендательной информации.

The article substantiates the iconic feature of the methodology of the economic subsystem monitoring the conditions of formation, implementation and use of this function, the regulatory system needs to be instructed on each specific issue of monitoring a complete list of calculations needed to perform routine, regulatory, reference, factual and advisory information.

Ключові слова: агропродовольча сфера, вимога, методологія, економічний моніторинг, підсистема, регіональна структура, стратегічне регулювання, територіальна організація, функціонально розвинута система

Ключевые слова: агропродовольственная сфера, методология, мониторинг, региональная структура, стратегическое регулирование, территориальная организация, функционально развитая система

Keywords: agro-food sector, methodology, monitoring, regional structure, regulation, territorial organization, the functional development of the system

ВСТУП

Однакові задачі можуть бути вирішені різними методами, за різними алгоритмами і за різними початковими інформаційними даними. Як засвідчує передовий практичний досвід та проведені наукові дослідження поглядів провідних вчених-економістів [1-10] і інші, однією із вимог, яка висувається до методології підсистеми економічного моніторингу в сучасних умовах функціонально розвинутої обробки техніко-економічної інформації, виступає високий рівень її універсальності, який забезпечував би можливість створення універсальних алгоритмів вирішення комплексу економіко-аналітичних завдань. У цьому зв'язку при розробленні методології підсистеми економічного моніторингу у необхідних випадках потрібно передбачати декілька варіантів вирішення економіко-аналітичних задач різними способами в залежності від потреб системи регулювання (терміновості економіко-аналітичної

інформації, якості, комплексності, глибини, точності).

МЕТА РОБОТИ полягає в доведенні, методологія виступає базисом формування рішення економічних задач функції моніторингу у системі стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою статті виступає діалектичний метод і основні положення моніторингу, системи стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери. У процесі проведеного дослідження знаходили використання наступні наукові методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення і формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних та практичних методик моніторингу і системи стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації

агропродовольчої сфери); *порівняльний* (при аналізі стану моніторингу і системи регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери).

РЕЗУЛЬТАТИ

Одне й те ж функціонально розвинуте завдання «Економіко-аналітичне забезпечення продуктивності праці» в залежності від характеру встановлених цілей підсистеми економічного моніторингу може вирішуватися методом порівняння, методом ланцюгових підстановок, інтегральним методом, методом статистичної екстраполяції. Для проведення оперативного, зокрема щоденного економічного моніторингу продуктивності праці достатнім виступає застосування методу порівняння фактичного виробітку робочих із величиною виробітку, який передбачено функцією планування. Це дозволяє точно розрахувати відхилення від плану та вірогідну ступінь його виконання.

При ретроспективному економічному моніторингу продуктивності праці (за місяць, квартал, півріччя, рік та інші), коли поряд із оцінкою виконання плану із продуктивності потрібно встановити вплив на відхилення від плану різних факторів, використання методу порівняння виявляється явно недостатнім. У цьому випадку виникає необхідність в застосуванні додаткового методу ланцюгових підстановок. А якщо до знакових результатів – впливу окремих факторів на відхилення від плану із продуктивності праці висуваються вимоги високої точності, тоді замість методу ланцюгових підстановок повинен бути передбачений розрахунок показників і критеріїв ефективності (якості) інтегральним методом та інше.

Проведення перспективного економічного моніторингу продуктивності праці із використанням залежності цього результатного показника ефективності від великої кількості факторів впливу може бути забезпечено застосуванням методів статистичної екстраполяції, які ґрунтуються на використанні так званого «закону інерції економічних процесів» і таке інше.

Досить важлива вимога до методології моніторингу в сучасних трансформаційних умовах функціонально розвинутих систем регулювання спеціального призначення – приведення в неї досить повного переліку початкової інформації, необхідної для моніторингу різних аспектів виробничо-господарської діяльності регіональних структур та територіальних організацій суб'єктів агропродовольчої сфери. В існуючих методологічних матеріалах із моніторингу інформаційні джерела наводяться, як правило, не завжди повно, у самому загальному вигляді і за збільшеними розділами функції моніторингу. Наведемо тільки один приклад. Так, в одній розробці моніторингу витрат на виробництво вказується, що для моніторингу витрат на виробництво продукції в функціонально розвинутих системах регулювання територіальною структурою та організацією суб'єктів агропродовольчої сфери притягаються різні джерела. Із планових показників за трудовими витратами при моніторингу використовуються норми

трудомісткості, середні нормативи із заробітної плати виробничих робочих на одну нормо-годину; за матеріальними витратами – відомості специфікованих норм витрачання матеріалів, відомості напівфабрикатів, які виготовляються в інших функціонально розвинутих системах регулювання територіальною структурою і організацією суб'єктів агропродовольчої сфери, а також ті, які постачаються в порядку кооперації, кошториси витрат та витрат із утримання і експлуатації обладнання. Фактичні дані про витрати на виробництво в системах регулювання територіальною структурою та організацією суб'єктів агропродовольчої сфери можна отримати із відповідних відомостей за встановленими статтями калькуляції собівартості у розрізі окремих планово-облікових одиниць готової продукції та багато ін.

Звичайна річ, що якщо розглядати методологію як базу для встановлення рішення задач підсистеми економічного моніторингу на машинах електронних цифрових, тоді наведений перелік джерел інформації неможливо визнати задовільним за наступними причинами: по-перше, цілий ряд джерел інформації для моніторингу витрат на виробництво в функціонально розвинутих системах регулювання територіальною структурою та організацією суб'єктів агропродовольчої сфери авторами просто кажучи опущений (наприклад, план із собівартості готової продукції в цілому, план із собівартості окремих замовлень тощо); по-друге, окремі інформаційні джерела названі не зовсім точно (це відноситься до відомостей норм трудомісткості, кошторису загальновиробничих витрат тощо); і, по-третє, що найбільш істотно, автори не диференціюють джерела інформації за їх призначенням, як результат не зовсім ясно, яка саме інформація конкретно потрібна для підсистеми економічного моніторингу (яка інформація потрібна для загальної оцінки виконання плану за затратами на виробництво усієї готової продукції, яка – для функції моніторингу виконання плану за собівартістю замовлень, яка – для моніторингу резервів зменшення витрат).

ВИСНОВКИ

Перераховані недоліки у висвітленні питань інформаційного забезпечення підсистеми економічного моніторингу доволі стандартні для методологічних матеріалів, орієнтованих на їх використання в традиційних умовах системи регулювання. Тому, знаковою рисою методології підсистеми моніторингу в сучасних умовах формування, впровадження та використання цієї функції системи регулювання повинна бути вказівка за кожним конкретним питанням моніторингу повного і точного переліку необхідної для виконання відповідних розрахунків планової, нормативної, довідкової, фактичної та рекомендаційної інформації. При цьому в якості інформаційної бази для розрахунку економіко-аналітичних показників і критеріїв ефективності повинні бути враховані такі джерела, використання яких забезпечує достатню, але не надлишкову повноту та точність вихідної інформації та скорочує трудомісткість сукупності

обчислювальних операцій.

Список використаних джерел

1. Аралбаева, Г.Г. Методология и организация мониторинга региональной социально-экономической системы: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Аралбаева Галия Галаутдиновна; [Место защиты: Оренбургский государственный ун-т]. – Оренбург, 2009. – 347 с.: ил.

2. Броило, Е.В. Методология управления экономической устойчивостью коммерческой организации на основе мониторинга кризисных процессов: диссер. ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Броило Елена Валериевна; [Место защиты: Ин-т экономики УрО РАН]. – Сыктывкар, 2008. – 338 с.: ил.

3. Губин, В.А. Теория и методология управления экономической системой в условиях кризисной угрозы: диссер. ... доктора экономических наук: 08.00.01 / Губин Виктор Анатольевич; [Место защиты: Кубанский государственный технологический университет]. – Краснодар, 2012. – 361 с.

4. Ипатова, Л.Н. Развитие услуг здравоохранения на основе экономического мониторинга: диссер. ... к.э.н.: 08.00.05 / Ипатова Лариса Николаевна; [Место защиты: Сам. гос. эконом. ун-т]. – Самара, 2010. – 145 с.

5. Корсак, А.Б. Система обеспечения экономической безопасности мегаполиса: диссер. ... д.э.н.: 08.00.05 / Корсак Александр Борисович; [Место защиты: Академия экономической безопасности]. - Москва, 2008. - 277 с.: ил.

6. Кузнецова, Е.И. Методология формирования экономической стратегии государства: экономическая безопасность и конкурентоспособность: диссертация ... д.э.н.: 08.00.05 / Кузнецова Елена Ивановна; [Место защиты: Моск. ун-т МВД РФ]. – Москва, 2010. – 350 с.: ил.

7. Пономарёв, А.А. Экономический мониторинг в стратегическом управлении строительного предприятия: автореферат дис. ... кандидата экономических наук: 08.00.05 / Пономарёв Антон Андреевич; [Место защиты: Высш. межкадем. аттестационная комиссия]. - Москва, 2012. – 58 с.

8. Пчелинцева, И. Н. Развитие организационно-экономического механизма социального инвестирования микроэкономических систем: теория и методология: диссер. ... д.э.н.: 08.00.05 / Пчелинцева Ирина Николаевна; [Место защиты: Самарский гос. экон. универ-т]. – Саратов, 2008. – 390 с.: ил.

9. Савченко-Бельский, В.Ю. Теория и методология управления экономическими рисками транспортных предприятий: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Савченко-Бельский Владимир Юрьевич; [Место защиты: Гос. ун-т управления]. – Москва, 2007. – 360 с.: ил.

10. Щинова, Р.А. Методология оценивания экономической эффективности маркетинговой деятельности промышленного предприятия: автореферат дис. ... д.э.н.: 08.00.05 / Щинова Раиса Александровна; [Место защиты: С.-Пб. гос. ун-т экон. и финансов]. – Санкт-Петербург, 2011. – 39 с.